

Briselē, 2023. gada 30. jūnijā
(OR. en)

11139/23

ECOFIN 664
UEM 198
SOC 490
EMPL 341
COMPET 685
ENV 764
EDUC 277
RECH 309
ENER 400
JAI 910
GENDER 141
ANTIDISCRIM 135
JEUN 179
SAN 416

PIEZĪME

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsēkretariāts
Saņēmējs:	Pastāvīgo pārstāvju komiteja / Padome
Iepri. dok. Nr.:	9830/1/23 REV 1
K-jas dok. Nr.:	COM(2023) 609 final
Temats:	PADOMES IETEIKUMS par Spānijas 2023. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Spānijas 2023. gada stabilitātes programmu

Pielikumā ir pievienots minētais Padomes ieteikuma projekts, kas apspriests Padomē un Eiropadomē, pamatojoties uz Komisijas ieteikumu COM(2023) 609 final.

PADOMES IETEIKUMS

(... gada ...)

**par Spānijas 2023. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par
Spānijas 2023. gada stabilitātes programmu**

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu ¹ un jo īpaši tās 5. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1176/2011 (2011. gada 16. novembris) par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību ², un jo īpaši tās 6. panta 1. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

¹ OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.

² OV L 306, 23.11.2011., 25. lpp.

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

- (1) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 ³, ar ko tika izveidots Atveseļošanas un noturības mehānisms ("mehānisms"), stājās spēkā 2021. gada 19. februārī. Mehānisms nodrošina finansiālu atbalstu dalībvalstīm reformu un investīciju īstenošanai, tādējādi radot Savienības finansētu fiskālo stimulu. Atbilstīgi Eiropas pusgada prioritātēm mehānisms sekmē ekonomikas un iekļaujošu atveseļošanu un ilgtspējīgu un izaugsmi veicinošu reformu un investīciju īstenošanu, jo īpaši reformas un investīcijas zaļās un digitālās pārkārtošanās veicināšanai un dalībvalstu tautsaimniecību noturības stiprināšanai. Tas arī palīdz stiprināt publiskās finanses un veicināt izaugsmi un darbvietu radīšanu vidējā termiņā un ilgtermiņā, uzlabot teritoriālo kohēziju Savienībā un atbalstīt Eiropas sociālo tiesību pīlāra turpmāko īstenošanu. Saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 11. panta 2. punktu 2022. gada 30. jūnijā tika atjaunināta katrai dalībvalstij paredzētā maksimālā finanšu iemaksa no mehānisma.

³ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 (2021. gada 12. februāris), ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu (OV L 57, 18.2.2021., 17. lpp.).

- (2) Komisija 2022. gada 22. novembrī pieņēma 2023. gada ilgtspējīgas izaugsmes pētījumu, tādējādi uzsākot 2023. gada Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgadu. Eiropadome 2023. gada 23. martā apstiprināja 2023. gada ilgtspējīgas izaugsmes pētījumā izvirzītās prioritātes, kuras ir vērstas uz konkurētspējīgas ilgtspējas četrām dimensijām. Komisija 2022. gada 22. novembrī uz Regulas (ES) Nr. 1176/2011 pamata pieņēma arī 2023. gada brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā tā norādīja Spāniju kā vienu no dalībvalstīm, kuras var skart vai apdraudēt nelīdzsvarotība un par kurām būs jāizstrādā padziļinātais pārskats. Tajā pašā dienā Komisija pieņēma arī atzinumu par Spānijas 2023. gada budžeta plāna projektu. Komisija pieņēma arī ieteikumu Padomes ieteikumam par eurozonas ekonomikas politiku un priekšlikumu attiecībā uz 2023. gada vienoto nodarbinātības ziņojumu, kurā analizēta nodarbinātības pamatnostādņu un Eiropas sociālo tiesību pīlāra principu īstenošana. Ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku ⁴ ("2023. gada ieteikums par eurozonu") Padome pieņēma 2023. gada 16. maijā un Vienoto nodarbinātības ziņojumu – 2023. gada 13. martā.
- (3) Lai gan Savienības valstu tautsaimniecības demonstrē ievērojamu noturību, ģeopolitiskajam kontekstam joprojām ir negatīva ietekme. Tā kā Savienība nelokāmi solidarizējas ar Ukrainu, Savienības ekonomikas un sociālās politikas programma ir vērsta uz to, lai īstermiņā mazinātu enerģētikas krīzes negatīvo ietekmi gan uz mazaizsargātām mājsaimniecībām, gan uzņēmumiem un lai turpinātu centienus īstenot zaļo un digitālo pārkārtošanos, atbalstītu ilgtspējīgu un iekļaujošu izaugsmi, aizsargātu makroekonomikas stabilitāti un palielinātu noturību vidējā termiņā. Tajā liela uzmanība ir pievērsta arī Savienības konkurētspējas un produktivitātes palielināšanai.

⁴ Padomes Ieteikums (2023. gada 16. maijs) par eurozonas ekonomikas politiku (OV C 180, 23.5.2023., 1. lpp.).

- (4) Komisija 2023. gada 1. februārī nāca klajā ar paziņojumu "Zaļā kursa industriālais plāns neto nulles emisiju laikmetam" ("Zaļā kursa industriālais plāns"). Zaļā kursa industriālā plāna mērķis ir uzlabot Savienības neto nulles emisiju industrijas konkurētspēju un atbalstīt ātru pārkārtošanos uz klimatneitralitāti. Tas papildina Eiropas zaļā kursa un *REPowerEU* ietvaros īstenotos centienus. Tā mērķis ir arī veicināt labvēlīgākus apstākļus tādu neto nulles emisiju tehnoloģiju un produktu Savienības ražošanas jaudas izvēršanai, kas vajadzīgi Savienības vērienīgo klimatisko mērķrādītāju sasniegšanai, un nodrošināt piekļuvi attiecīgām kritiski svarīgām izejvielām, tostarp, diversificējot piegādes avotus, pienācīgi izmantojot ģeoloģiskos resursus dalībvalstīs un maksimāli palielinot izejvielu reciklēšanu. Zaļā kursa industriālā plāna pamatā ir četri pīlāri: prognozējama un vienkāršota normatīvā vide, ātrāka piekļuve finansējumam, prasmju pilnveidošana un atvērta tirdzniecība noturīgām piegādes ķēdēm. Komisija 2023. gada 16. martā nāca klajā ar papildu paziņojumu "ES ilgtermiņa konkurētspēja: skatījums pēc 2030. gada", kas strukturēts atbilstoši deviņiem savstarpēji pastiprinošiem virzītājspēkiem ar mērķi strādāt, lai panāktu izaugsmi veicinošu tiesisko regulējumu. Paziņojumā ir noteiktas politikas prioritātes, kuru mērķis ir aktīvi nodrošināt strukturālus uzlabojumus, mērķtiecīgas investīcijas un regulatīvus pasākumus Savienības un tās dalībvalstu ilgtermiņa konkurētspējai. Turpmāk sniegtie ieteikumi palīdz īstenot minētās prioritātes.

- (5) 2023. gadā Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgada norises turpinās atbilstoši mehānisma īstenošanai. Lai īstenotu Eiropas pusgada politikas prioritātes, joprojām ir svarīgi pilnībā īstenot atveseļošanas un noturības plānus, jo ar šiem plāniem ir paredzēts izpildīt visus iepriekšējos gados konkrētām valstīm adresētos attiecīgos ieteikumus vai arī to būtisku daļu. Konkrētām valstīm adresētie 2019., 2020. un 2022. gada ieteikumi joprojām ir vienlīdz svarīgi attiecībā uz atveseļošanas un noturības plāniem, kas pārskatīti, atjaunināti vai grozīti saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 14., 18. un 21. pantu.
- (6) 2023. gada 27. februārī pieņemtās Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2023/435⁵ ("*REPowerEU* regula") mērķis ir ātri izbeigt Savienības atkarību no Krievijas fosilās degvielas importa. Tas veicinās enerģētisko drošību un Savienības energoapgādes dažādošanu, vienlaikus palielinot atjaunīgo energoresursu izmantošanu, enerģijas uzkrāšanas iespējas un energoefektivitāti. *REPowerEU* regula sniedz iespēju dalībvalstīm savos nacionālajos atveseļošanas un noturības plānos pievienot jaunu *REPowerEU* nodaļu, lai tiktu finansētas galvenās reformas un investīcijas, kas palīdzēs sasniegt *REPowerEU* mērķus. Minētās reformas un investīcijas arī palīdzēs uzlabot Savienības neto nulles emisiju industrijas konkurētspēju, kā izklāstīts Zaļā kursa industriālajā plānā, un īstenot konkrētām valstīm saistībā ar enerģiju adresētos ieteikumus, kas dalībvalstīm sniegti 2022. gadā un attiecīgā gadījumā 2023. gadā. Ar *REPowerEU* regulu tiek ieviesta jauna neatmaksājama finansiālā atbalsta kategorija, kas darīta pieejama dalībvalstīm, lai tiktu finansētas jaunas ar enerģētiku saistītas reformas un investīcijas saskaņā ar to atveseļošanas un noturības plāniem.

⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2023/435 (2023. gada 27. februāris), ar ko groza Regulu (ES) 2021/241 attiecībā uz *REPowerEU* nodaļām atveseļošanas un noturības plānos un groza Regulas (ES) Nr. 1303/2013, (ES) 2021/1060 un (ES) 2021/1755 un Direktīvu 2003/87/EK (OV L 63, 28.2.2023., 1. lpp.).

- (7) Komisija 2023. gada 8. martā pieņēma paziņojumu, kurā sniegtas fiskālās politikas norādes 2024. gadam ("2023. gada 8. marta paziņojums"). Tā mērķis ir atbalstīt dalībvalstis stabilitātes un konverģences programmu sagatavošanā un tādējādi stiprināt politikas koordināciju. Komisija atgādināja, ka Stabilitātes un izaugsmes pakta vispārējā izņēmuma klauzula 2023. gada beigās tiks deaktivēta. Komisija aicināja panākt, lai fiskālā politika 2023.–2024. gadā nodrošinātu parāda atmaksājamību vidējā termiņā un ilgtspējīgā veidā veicinātu potenciālu izaugsmi, un aicināja dalībvalstis savās 2023. gada stabilitātes un konverģences programmās izklāstīt, kā to fiskālie plāni nodrošinās Līgumā noteiktās atsaucēs vērtības 3 % no iekšzemes kopprodukta (IKP) ievērošanu un ticamu un nepārtrauktu parāda samazināšanu vai parāda saglabāšanu piesardzīgā līmenī vidējā termiņā. Komisija arī aicināja dalībvalstis pakāpeniski atteikties no valsts fiskālajiem pasākumiem, kas tika ieviesti, lai aizsargātu mājāsaimniecības un uzņēmumus no enerģijas cenu satricinājuma, sākot ar vismazāk mērķorientētajiem pasākumiem. Tā norādīja, ka gadījumā, ja, atkārtoties ar enerģijas cenām saistītajam spiedienam, būtu nepieciešams pagarināt atbalsta pasākumu darbības laiku, šādiem dalībvalstu pasākumiem vajadzētu būt mērķorientētākiem, atbalstot tieši neaizsargātās mājāsaimniecības un uzņēmumus. Komisija norādīja, ka fiskālie ieteikumi būtu izsakāmi skaitļos un diferencējami. Turklāt, kā ierosināts Komisijas 2022. gada 9. novembra paziņojumā par ES ekonomikas pārvaldības sistēmas reformas ievirzēm, fiskālie ieteikumi tiktu formulēti, pamatojoties uz neto primārajiem izdevumiem. Komisija ieteica visām dalībvalstīm turpināt aizsargāt valsts finansētās investīcijas un nodrošināt mehānisma un citu Savienības fondu efektīvu izmantošanu, jo īpaši, ņemot vērā zaļās un digitālās pārkārtošanās un noturības mērķus. Komisija norādīja, ka ierosinās Padomei 2024. gada pavasarī sākt uz budžeta deficītu balstītas pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras, pamatojoties uz izpildes datiem par 2023. gadu un ievērojot spēkā esošās tiesību normas.

- (8) Komisija 2023. gada 26. aprīlī nāca klajā ar tiesību aktu priekšlikumiem Savienības ekonomikas pārvaldības noteikumu visaptverošas reformas īstenošanai. To galvenais mērķis ir uzlabot valsts parāda atmaksājamību un ar reformu un investīciju palīdzību veicināt ilgtspējīgu un iekļaujošu izaugsmi visās dalībvalstīs. Komisijas priekšlikumu mērķis ir uzlabot valstu līdzatbildību, vienkāršot sistēmu un virzīties uz lielāku vidēja termiņa mērķi apvienojumā ar efektīvu un saskaņotāku izpildi. Saskaņā ar Padomes 2023. gada 14. marta secinājumiem par ievirzēm ES ekonomikas pārvaldības sistēmas reformai mērķis ir 2023. gadā pabeigt leģislatīvo darbu.
- (9) Spānija savu nacionālo atveseļošanas un noturības plānu saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 18. panta 1. punktu iesniedza Komisijai 2021. gada 30. aprīlī. Ievērojot Regulas (ES) 2021/241 19. pantu, Komisija novērtēja atveseļošanas un noturības plāna atbilstību, efektivitāti, lietderīgumu un saskanīgumu saskaņā ar minētās regulas V pielikumā izklāstītajām novērtēšanas vadlīnijām. Padome 2021. gada 13. jūlijā pieņēma Īstenošanas lēmumu par Spānijas atveseļošanas un noturības plāna novērtējuma apstiprināšanu ⁶. Maksājuma daļas tiek darītas pieejamas ar nosacījumu, ka Komisija saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 24. panta 5. punktu ir pieņēmusi lēmumu, kurā konstatēts, ka Spānija ir apmierinoši izpildījusi attiecīgos atskaites punktus un mērķrādītājus, kas bija noteikti Padomes īstenošanas lēmumā. Apmierinoša izpilde nozīmē arī to, ka nav bijis regresa attiecībā uz iepriekšējo atskaites punktu un mērķrādītāju sasniegšanu.

⁶ ST 10150/21 INIT; ST 10150/21 ADD 1.; ST 10150/21 ADD 1 REV 1; ST 10150/21 ADD 1 REV 2; ST 10150/21 COR 1.

- (10) Spānija saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 4. panta 1. punktu 2023. gada 28. aprīlī iesniedza savu 2023. gada valsts reformu programmu un 2023. gada stabilitātes programmu. Lai ņemtu vērā abu programmu savstarpējo saistību, tās izvērtētas vienlaikus. Saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 27. pantu 2023. gada valsts reformu programma atspoguļo arī Spānijas pienākumu divreiz gadā ziņot par panākto progresu atveseļošanas un noturības plāna īstenošanā.
- (11) Komisija 2023. gada ziņojumu par Spāniju publicēja 2023. gada 24. maijā. Tajā tika izvērtēts, kā Spānija īstenojusi attiecīgos konkrētai valstij adresētos ieteikumus, ko Padome pieņēma laikposmā no 2019. līdz 2022. gadam, un kā Spānija īsteno atveseļošanas un noturības plānu. Balstoties uz minēto analīzi, ziņojumā par valsti bija norādīti trūkumi attiecībā uz tādu problēmjautājumu risināšanu, kuri nav ietverti vai ir tikai daļēji ietverti atveseļošanas un noturības plānā, kā arī jauni un nupat iezīmējušies problēmjautājumi. Tajā bija arī novērtēts Spānijas progress Eiropas sociālo tiesību pīlāra īstenošanā un Savienības pamatmērķu sasniegšanā nodarbinātības, prasmju un nabadzības mazināšanas jomā, kā arī progress Apvienoto Nāciju Organizācijas ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanā.

- (12) Komisija saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 5. pantu izstrādāja padziļinātu pārskatu par Spāniju un rezultātus publicēja 2023. gada 24. maijā. Komisija secināja, ka Spānijā pastāv makroekonomikas nelīdzsvarotība. Jo īpaši samazinās, bet joprojām pastāv neaizsargātība, kas saistīta ar lielu privātā sektora, valdības un ārējo parādu, kam ir pārrobežu nozīme. Ārējā parāda attiecība un jo īpaši privātā sektora parāda attiecība 2010. gados samazinājās un pēc 2020. gadā vērojamā pagaidu pārtraukuma atsāka samazināties 2021. gadā, un, paredzams, turpinās samazināties, ko veicinās ekonomikas izaugsme. Tomēr tā joprojām ir augstā līmenī. Ārējā pozīcija ir guvusi labumu no tekošā konta, kurā jau desmit gadus ir bijis pārpalikums, lai gan pēdējā laikā tas ir samazinājies, atspoguļojot Covid-19 pandēmijas ietekmi uz tūrisma eksportu un augstākas enerģijas cenas 2022. gadā. Valdības parāds joprojām ir liels. 2022. gadā tas atsāka virzīties pa lejupvērsto trajektoriju, kas pirms Covid-19 pandēmijas nodrošināja uzlabojumus spēcīga nominālā IKP pieauguma dēļ, bet joprojām pārsniedz pirms Covid-19 pandēmijas līmeni. Mērenākā tempā ir izredzes turpināt šo samazinājumu 2023. un 2024. gadā, pamatojoties uz atveseļošanas un noturības plānā paredzētajiem politikas pasākumiem. Finanšu sistēma apliecināja noturību pret nesenajiem satricinājumiem, ko izraisīja Covid-19 pandēmija un enerģētikas krīze. Bezdarbs atkal samazinās, taču tas joprojām ir augsts, un joprojām pastāv neaizsargātība, tostarp ļoti augsts ilgstošs un jauniešu bezdarbs. Iespējamie riski, kas ietekmē neaizsargātības turpmāku samazināšanos, galvenokārt saistīti ar stingrāku finanšu nosacījumu ietekmi uz mājsaimniecībām un uzņēmumu finanšu stāvokli, kā arī uz valdības parāda vidēja termiņa un ilgtermiņa atmaksājamību, ņemot vērā pašreizējos tirgus apstākļus un sabiedrības novecošanu. Politikas progress ir bijis labvēlīgs, un atveseļošanas un noturības plāna īstenošanas turpināšanai būtu jānodrošina turpmāki uzlabojumi.

- (13) Saskaņā ar *Eurostat* validētajiem datiem Spānijas vispārējās valdības budžeta deficīts samazinājās no 6,9 % no IKP 2021. gadā līdz 4,8 % 2022. gadā, savukārt vispārējās valdības parāds samazinājās no 118,3 % no IKP 2021. gada beigās līdz 113,2 % 2022. gada beigās. 2023. gada 24. maijā Komisija izdeva ziņojumu saskaņā ar Līguma 126. panta 3. punktu. Minētajā ziņojumā bija aplūkots Spānijas budžeta stāvoklis, ņemot vērā to, ka tās vispārējās valdības budžeta deficīts 2022. gadā pārsniedza Līgumā noteikto atsauces vērtību, kas ir 3 % no IKP. Ziņojumā secināts, ka deficīta kritērijs nav izpildīts. Atbilstīgi 2023. gada 8. marta paziņojumam Komisija nav ierosinājusi 2023. gada pavasarī sākt jaunas pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras. Pēc tam Komisija paziņoja, ka ierosinās Padomei 2024. gada pavasarī sākt uz budžeta deficītu balstītas pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras, pamatojoties uz izpildes datiem par 2023. gadu. Spānijai tas būtu jāņem vērā 2023. gada budžeta izpildē un 2024. gada budžeta plāna projekta sagatavošanā.
- (14) Vispārējās valdības bilanci ir ietekmējuši fiskālās politikas pasākumi, kas veikti, lai mazinātu enerģijas cenu pieauguma ekonomisko un sociālo ietekmi. Šādi fiskālās politikas ieņēmumus samazinoši pasākumi 2022. gadā ietvēra PVN samazināšanu elektroenerģijai un gāzei, īpašā elektroenerģijas nodokļa samazināšanu un elektroenerģijas ražošanas vērtības nodokļa apturēšanu, savukārt šādi fiskālās politikas izdevumu palielinoši pasākumi ietvēra vispārēju transportlīdzekļu degvielas atlaidi 20 centu apmērā par litru, ienākumu atbalstu mājāsaimniecībām un energoietilpīgām nozarēm, lielākus ieguvumus no enerģijas sociālā kupona izmantošanas un cenu atlaides par sabiedriskā transporta izmantošanu. Komisija lēš, ka minēto pasākumu neto budžeta izmaksas 2022. gadā atbildīs 1,6 % no IKP. Tajā pašā laikā ar Covid-19 krīzi saistītu pagaidu ārkārtas pasākumu aplēstās izmaksas samazinājās no 3,1 % 2021. gadā līdz 0,5 % no IKP 2022. gadā.

- (15) Padome 2021. gada 18. jūnijā ieteica Spānijai ⁷ 2022. gadā izmantot mehānismu, lai finansētu papildu investīcijas atveseļošanas atbalstam, vienlaikus īstenojot piesardzīgu fiskālo politiku. Turklāt Padome ieteica Spānijai saglabāt valsts finansētās investīcijas. Padome ieteica Spānijai arī samazināt valsts finansēto kārtējo izdevumu pieaugumu.
- (16) Saskaņā ar Komisijas aplēsēm fiskālā nostāja ⁸ 2022. gadā bija labvēlīga -2,5 % apmērā no IKP. Spānija atbilstoši Padomes ieteikumam turpināja atbalstīt atveseļošanu ar investīcijām, ko paredzēts finansēt no mehānisma. No mehānisma dotācijām un citiem Savienības fondiem finansētie izdevumi 2022. gadā sasniedza 1,1 % no IKP (1,2 % no IKP 2021. gadā). Valsts finansētām investīcijām fiskālajā nostājā bija ekspansīva ietekme, kas atbilst 0,3 procentpunktiem ⁹. Tāpēc Spānija saglabāja valsts finansētās investīcijas, kā ieteikusi Padome. Vienlaikus valsts finansēto primāro kārtējo izdevumu (atskaitot jaunus ieņēmumu pasākumus) pieaugumam 2022. gadā bija ekspansīva ietekme 2,7 procentpunktu apmērā uz fiskālo nostāju. Minētā ievērojamā ekspansīvā ietekme ietvēra papildu ietekmi, ko radīja pasākumi, kas veikti enerģijas cenu pieauguma ekonomiskās un sociālās ietekmes mazināšanai (papildu neto budžeta izmaksas 1,5 % apmērā no IKP). Tajā pašā laikā lielāki izdevumi par starppatēriņu un sociālajiem pārvedumiem natūrā arī veicināja neto primāro kārtējo izdevumu pieaugumu. Valsts finansēto kārtējo izdevumu ievērojamā ekspansīvā ietekme bija tikai daļēji saistīta ar pasākumiem enerģijas cenu pieauguma ekonomiskās un sociālās ietekmes novēršanai. Tādēļ Spānija pietiekami neierobežoja valsts finansēto kārtējo izdevumu pieaugumu.

⁷ Padomes Ieteikums (2021. gada 18. jūnijs), ar ko sniedz Padomes atzinumu par Spānijas 2021. gada stabilitātes programmu (OV C 304, 29.7.2021., 38. lpp.).

⁸ Fiskālā nostāja tiek mērīta, vadoties pēc izmaiņām primārajos izdevumos (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus), neierēķinot ar Covid-19 krīzi saistītos pagaidu ārkārtas pasākumus, taču ietverot no mehānisma un citu Savienības fondu neatmaksājama atbalsta (dotācijām) finansētos izdevumus, kas attiecināmi uz vidēja termiņa potenciālo izaugsmi. Sīkāku informāciju sk. fiskālās statistikas tabulu 1. izcēlumā.

⁹ Līdz ar pakāpenisku atgriešanos pirms Covid-19 pandēmijas līmenī citiem valsts finansētajiem kapitālizdevumiem bija bremzējoša ietekme, kas atbilst 0,3 procentpunktiem no IKP.

- (17) Stabilitātes programmas budžeta prognožu pamatā esošais makroekonomikas scenārijs par 2023. gadu atbilst Komisijas 2023. gada pavasara prognozei un par turpmāko periodu ir labvēlīgāks. Valdība prognozē, ka reālais IKP 2023. gadā pieaugs par 2,1 % un 2024. gadā – par 2,4 %. Salīdzinājumam – Komisijas 2023. gada pavasara prognozē paredzēts nedaudz mazāks reālā IKP pieaugums, proti, 1,9 % 2023. gadā un 2,0 % 2024. gadā, galvenokārt tāpēc, ka paredzama mazāka privātā patēriņa ietekme gan 2023., gan 2024. gadā, kā arī mērenāks investīciju pieaugums 2024. gadā. 2023. gada stabilitātes programmā izklāstītā labvēlīgākā perspektīva atspoguļo arī atveseļošanas un noturības plāna prognozēto spēcīgāko ietekmi uz darbību prognožu periodā.
- (18) Valdība savā 2023. gada stabilitātes programmā plāno, ka vispārējās valdības budžeta deficīts samazināsies līdz 3,9 % no IKP 2023. gadā. Samazinājums 2023. gadā galvenokārt atspoguļo mazākas to pasākumu izmaksas, kas veikti, reaģējot uz enerģijas cenu pieaugumu, salīdzinājumā ar 2022. gadu. Saskaņā ar 2023. gada stabilitātes programmu ir sagaidāms, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP samazināsies no 113,2 % 2022. gada beigās līdz 111,9 % 2023. gada beigās. Saskaņā ar Komisijas 2023. gada pavasara prognozi valdības budžeta deficīts 2023. gadā būs 4,1 % no IKP. Tas atbilst 2023. gada stabilitātes programmā prognozētajam deficītam. Komisijas 2023. gada pavasara prognozē paredzēta zemāka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP: 110,6 % 2023. gada beigās sakarā ar mazāku atlikumu un plūsmu korekciju.

- (19) Sagaidāms, ka vispārējās valdības bilanci 2023. gadā joprojām ietekmēs pasākumi, kas veikti, lai mazinātu enerģijas cenu pieauguma ekonomisko un sociālo ietekmi. Tie sastāv no pasākumiem, kas pagarināti no 2022. gada, jo īpaši PVN samazināšana elektroenerģijai un gāzei, īpašā elektroenerģijas nodokļa samazināšana, nodokļa apturēšana par elektroenerģijas ražošanas ienākumu atbalsta vērtību mājāsaimniecībām un energoietilpīgām nozarēm, lielāki ieguvumi no enerģijas sociālā kupona izmantošanas un cenu atlaides par sabiedriskā transporta izmantošanu, kā arī jauni pasākumi, piemēram, transportlīdzekļu degvielas atlaide 20 centu apmērā par litru, kas tagad ir paredzēta autotransportam un jūras transportam, kā arī lauksaimniecības un zvejas nozarei, un vienreizēja subsīdija 200 EUR apmērā mājāsaimniecībām ar zemiem ienākumiem. Minēto pasākumu izmaksas daļēji kompensē nodeva par lielu enerģijas piegādātāju negaidītu papildu peļņu. Ņemot vērā minētos ieņēmumus, Komisijas 2023. gada pavasara prognozē atbalsta pasākumu neto budžeta izmaksas 2023. gadam tiek prognozētas 0,6 % apmērā no IKP ¹⁰. Vairākums pasākumu 2023. gadā nešķiet vērsti uz visneaizsargātākām mājāsaimniecībām vai uzņēmumiem, un daudzos no tiem nav pilnībā iestrādāts cenas signāls, kas rosina samazināt enerģijas pieprasījumu un palielināt energoefektivitāti. Rezultātā Komisijas 2023. gada pavasara prognozē tiek lēsts, ka mērķtiecīgo atbalsta pasākumu summa, kas jāņem vērā novērtējumā par atbilstību Padomes 2022. gada 12. jūlija ieteikumam ¹¹, veidos 0,2 % no IKP 2023. gadā (salīdzinājumā ar 0,5 % no IKP 2022. gadā). Visbeidzot, paredzams, ka vispārējās valdības bilanci 2023. gadā labvēlīgi ietekmēs ar Covid-19 krīzi saistītu pagaidu ārkārtas pasākumu pakāpeniska izbeigšana, kas pēc aplēsēm veido 0,5 % no IKP.

¹⁰ Šis skaitlis atspoguļo šo pasākumu gada budžeta izmaksu līmeni, ietverot kārtējos ieņēmumus un izdevumus, kā arī – attiecīgā gadījumā – kapitālizdevumu pasākumus.

¹¹ Padomes Ieteikums (2022. gada 12. jūlijs) par Spānijas 2022. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Spānijas 2022. gada stabilitātes programmu (OV C 334, 1.9.2022., 70. lpp.).

- (20) Savā 2022. gada 12. jūlija ieteikumā Padome ieteica Spānijai nodrošināt, ka 2023. gadā tiek īstenota piesardzīga fiskālā politika, jo īpaši, ierobežojot valsts finansēto primāro kārtējo izdevumu pieaugumu, lai tas nepārsniegtu vidēja termiņa potenciālās izlaides pieaugumu ¹², ņemot vērā to, ka turpinās pagaidu un mērķorientēta atbalsta sniegšana pret enerģijas cenu kāpumu visneaizsargātākajām mājsaimniecībām un uzņēmumiem, kā arī personām, kas bēg no Ukrainas. Vienlaikus Spānijai vajadzētu būt gatavai kārtējos izdevumus pielāgot mainīgajai situācijai. Spānijai tika arī ieteikts palielināt publiskās investīcijas, kas sekmētu zaļo un digitālo pārkārtošanos un enerģētisko drošību, ņemot vērā *REPowerEU* iniciatīvu, tostarp, izmantojot mehānismu un citus Savienības fondus.

¹² Pamatojoties uz Komisijas 2023. gada pavasara prognozi, Spānijas potenciālās izlaides pieauguma aplēse vidējā termiņā (10 gadu vidējais rādītājs) nominālā izteiksmē ir 5,5 %.

- (21) Saskaņā ar Komisijas 2023. gada pavasara prognozi fiskālā nostāja 2023. gadā būs ekspansīva (-0,3 % no IKP). Fiskālā nostāja 2022. gadā bija ekspansīva (-2,5 % no IKP). Prognozēts, ka valsts finansēto primāro kārtējo izdevumu (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus) pieaugumam 2023. gadā uz fiskālo nostāju būs kopumā neitrāla ietekme, kas atbilst 0,2 % no IKP. Tādējādi prognozētais valsts finansēto primāro kārtējo izdevumu pieaugums atbilst Padomes 2022. gada 12. jūlija ieteikumam. Prognozētā valsts finansēto primāro kārtējo izdevumu kopumā neitrālā ietekme būtībā ir saistīta ar samazinātajām atbalsta pasākumu (mērķorientēto un mērķneorientēto) neto izmaksām mājsaimniecībām un uzņēmumiem, kas ir visneaizsargātākie pret enerģijas cenu pieaugumu (par 1,0 % no IKP). Galvenie valsts finansēto primāro kārtējo izdevumu (atskaitot jaunos ieņēmumu pasākumus) pieauguma virzītājspēki ir sociālo pārvedumu pieaugums, ko izraisa pensiju atkārtota piesaistīšana iepriekšējai inflācijai, un lielāki starppatēriņa izdevumi. Tiek prognozēts, ka no mehānisma dotācijām un no citiem Savienības fondiem finansētie izdevumi 2023. gadā sasniegs 1,6 % no IKP, savukārt valsts finansētajām investīcijām būs ekspansīva ietekme uz fiskālo nostāju 0,1 procentpunkta apmērā no IKP ¹³. Tāpēc Spānija plāno finansēt papildu investīcijas, izmantojot mehānismu un citus Savienības fondus, un paredzams, ka tiks saglabātas valsts finansētās investīcijas ¹⁴. Tā plāno finansēt publiskās investīcijas zaļās un digitālās pārkārtošanās un enerģētiskās drošības vajadzībām, piemēram, pastiprināto rūpniecības politiku "*España 2030*", mājokļu atjaunošanas un pilsētvides atjaunošanas plānu vai stimulus kibernetiskai un 5G savienojamībai, ko finansē no mehānisma un citiem Savienības fondiem.

¹³ Tiek prognozēts, ka citiem valsts finansētajiem kapitālizdevumiem būs bremzējoša ietekme, kas atbilst 0,2 procentpunktam no IKP.

¹⁴ No mehānisma dotācijām un no citiem Savienības fondiem finansētie izdevumi 2023. gadā sasniedza 1,6 % no IKP, savukārt valsts finansētajām investīcijām bija ekspansīva ietekme uz fiskālo nostāju 0,2 procentpunkta apmērā. Tiek prognozēts, ka citiem valsts finansētajiem kapitālizdevumiem būs bremzējoša ietekme, kas atbilst 0,2 procentpunktiem no IKP.

- (22) Saskaņā ar 2023. gada stabilitātes programmu paredzams, ka vispārējās valdības budžeta deficīts samazināsies, 2024. gadā sasniedzot 3,0 % no IKP. Samazinājums 2024. gadā atspoguļo arī enerģētikas pasākumu pakāpenisku atcelšanu. 2023. gada stabilitātes programmā paredzēts, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP 2024. gada beigās samazināsies līdz 109,1 %. Pamatojoties uz prognozes termiņa datumā zināmajiem politikas pasākumiem, Komisijas 2023. gada pavasara prognozē paredzēts, ka valdības budžeta deficīts 2024. gadā būs 3,3 % apmērā no IKP. Tas atbilst 2023. gada stabilitātes programmā prognozētajam deficītam. Komisijas 2023. gada pavasara prognozē ir plānota līdzīga vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP, proti, 109,1 % 2024. gada beigās.
- (23) 2023. gada stabilitātes programmā ir paredzēts 2024. gadā pakāpeniski atcelt enerģētikas atbalsta pasākumus, izņemot enerģijas uzņēmumu negaidītas papildu peļņas nodevu. Komisija arī pieņem, ka 2024. gadā tiks pakāpeniski atcelti gandrīz visi enerģētikas atbalsta pasākumi (neto ieņēmumi 2024. gadā 0,1 % apmērā no IKP). Minēto aplēšu pamatā ir pieņēmums, ka enerģijas cenas nepalielināsies no jauna.
- (24) Regula (EK) Nr. 1466/97 aicina katru gadu uzlabot strukturālo budžeta bilanci vidēja termiņa budžeta mērķa virzienā, par kritēriju nosakot 0,5 % no IKP ¹⁵. Ņemot vērā fiskālās ilgtspējas apsvērumus un nepieciešamību samazināt deficītu zem Līgumā noteiktās atsaucēs vērtības 3 % no IKP, saskaņā ar Komisijas aplēsēm būtu atbilstīgi 2024. gadā uzlabot strukturālo bilanci vismaz par 0,7 % no IKP. Lai nodrošinātu šādu uzlabojumu un saskaņā ar Komisijas metodoloģiju, neto valsts finansēto primāro izdevumu ¹⁶ pieaugumam 2024. gadā nevajadzētu pārsniegt 2,6 %, kā atspoguļots šajā ieteikumā. Tajā pašā laikā atlikušie enerģētikas atbalsta pasākumi (ko Komisija pašlaik lēš 0,6 % apmērā no IKP 2023. gadā) būtu pakāpeniski jāizbeidz, ja enerģijas tirgus attīstība to ļauj un sākot ar vismazāk mērķorientētajiem pasākumiem, un saistītie ietaupījumi būtu jāizmanto, lai samazinātu valdības budžeta deficītu.

¹⁵ Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. pantā arī prasīts veikt korekciju vairāk nekā 0,5 % apmērā no IKP tām dalībvalstīm, kuru valsts parāds pārsniedz 60 % no IKP vai kurās ir izteiktāki parāda atmaksājamības riski.

¹⁶ Neto primāros izdevumus definē kā valsts finansētos izdevumus, atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus un izņemot procentu izdevumus un cikliskā bezdarba izdevumus.

- (25) Pieņemot, ka politika netiks mainīta, Komisijas 2023. gada pavasara prognozē paredzēts, ka valsts finansētie neto primārie izdevumi 2024. gadā pieaugs par 1,4 %, kas ir zem ieteiktā pieauguma tempa.
- (26) Saskaņā ar 2023. gada stabilitātes programmu tiek gaidīts, ka valdības investīcijas (izņemot investīcijas, kuras finansē no mehānisma) samazināsies no 2,7 % no IKP 2023. gadā līdz 2,6 % no IKP 2024. gadā. 2023. gada stabilitātes programmā ir minētas reformas un investīcijas, kas, paredzams, veicinās fiskālo ilgtspēju un ilgtspējīgu un iekļaujošu izaugsmi. Minētās reformas un investīcijas ietver pastāvīgu satvaru, kas nodrošina publisko izdevumu kvalitātes uzlabojumus, pasākumus krāpšanas nodokļu jomā un izvairīšanās no nodokļu maksāšanas novēršanai un apkarošanai un nodokļu sistēmas reformu, lai padarītu to iekļaujošāku, ilgtspējīgāku un spējīgāku veicināt publisko finanšu vidēja termiņa un ilgtermiņa ilgtspēju, kas arī ir daļa no atveseļošanas un noturības plāna.
- (27) 2023. gada stabilitātes programmā ir izklāstīta vidēja termiņa fiskālā virzība līdz 2026. gadam. Saskaņā ar 2023. gada stabilitātes programmu sagaidāms, ka vispārējās valdības budžeta deficīts pakāpeniski samazināsies, sasniedzot 2,7 % no IKP 2025. gadā un 2,5 % līdz 2026. gadam. Tāpēc tiek plānots, ka vispārējās valdības budžeta deficīts 2025. gadā samazināsies zem 3 % no IKP. Saskaņā ar 2023. gada stabilitātes programmu sagaidāms, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP samazināsies no 109,1 % 2024. gada beigās līdz 106,8 % 2026. gada beigās.

- (28) Saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 19. panta 3. punkta b) apakšpunktu un minētās regulas V pielikuma 2.2. kritēriju, atveseļošanas un noturības plānā ir ietverts plašs savstarpēji pastiprinošu reformu un investīciju kopums, ko paredzēts īstenot līdz 2026. gadam. Spānijas atveseļošanas un noturības plāna īstenošana līdz šim ir noritējusi labi. Spānija ir iesniegusi trīs maksājumu pieprasījumus, kas atbilst atveseļošanas un noturības plāna 121 atskaites punktam un mērķrādītājam, kā rezultātā kopējais maksājums ir 28 000 000 000 EUR. Spānija ir viena no tām dalībvalstīm, kas atveseļošanas un noturības plānu īstenojusi ļoti sekmīgi. 2023. gada 6. jūnijā Spānija iesniedza sava atveseļošanas un noturības plāna grozījumu, kas ietvēra jaunus pasākumus, lai tā apjomu palielinātu vairāk nekā divas reizes. Tas būtu jāpapildina ar pietiekamu administratīvo spēju, lai nodrošinātu efektīvu un lietderīgu atveseļošanas un noturības līdzekļu un citu pieejamo Savienības un valstu līdzekļu apguvi. Konkrētāk, Spānija gūs labumu no lielāka mehānisma dotāciju piešķiruma. Pārskatītajā plānā ir iekļauta arī *REPowerEU* nodaļa, ko daļēji finansēs no *REPowerEU* papildu dotācijām. Jaunās *REPowerEU* nodaļas iekļaušana atveseļošanas un noturības plānā sniegs iespēju finansēt vēl papildu reformas un investīcijas, lai atbalstītu Spānijas stratēģiskos mērķus enerģētikas un zaļās pārkārtošanās jomā. Saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 14. panta 6. punktu Spānija arī iesniedza pieprasījumu par papildu aizdevuma atbalstu 84 000 000 000 EUR apmērā no mehānisma. Lai nodrošinātu atveseļošanas un noturības plāna, kā arī citas, ārpus minētā plāna tvēruma esošas ekonomikas un nodarbinātības politikas sekmīgu īstenošanu un rezultātā panāktu plašu līdzatbildību par politikas programmu kopumā, joprojām ir svarīgi sistemātiski un efektīvi iesaistīt vietējās un reģionālās iestādes, sociālos partnerus un citas attiecīgās ieinteresētās personas.

- (29) Komisija visus Spānijas kohēzijas politikas plānošanas dokumentus apstiprināja 2022. gadā. Kohēzijas politikas programmu ātra īstenošana papildināmībā un sinerģijā ar atveseļošanas un noturības plānu, tostarp *REPowerEU* nodaļu, ir būtiska zaļās un digitālās pārkārtošanās īstenošanai, ekonomikas un sociālās noturības palielināšanai un līdzsvarotas teritoriālās attīstības panākšanai Spānijā.
- (30) Papildus ekonomikas un sociālajām problēmām, kas risinātas atveseļošanas un noturības plānā un kohēzijas politikas programmās, Spānija saskaras ar vairākām citām problēmām saistībā ar zaļo pārkārtošanos, energotīklu starpsavienojumiem, sociālajiem un cenas ziņā pieejamiem energoefektīviem mājokļiem.
- (31) Neraugoties uz to, ka Krievijas fosilo degvielu tiešā ietekme ir neliela, enerģijas cenu pieaugums 2022. gadā liecina, ka Spānijai ir jāpaātrina pāreja uz tīru enerģiju. Spānija virzās uz priekšu atjaunīgo energoresursu izmantošanā, un tā ir viena no dalībvalstīm ar lielāko uzstādīto vēja un saules enerģijas jaudu, proti, aptuveni 49,8 GW. Daži atļauju piešķiršanas procedūru uzlabojumi, jo īpaši attiecībā uz pašpatēriņu, ir palīdzējuši panākt turpmāku progresu minēto tehnoloģiju ieviešanā. Tomēr attiecībā uz jaunām atjaunīgās enerģijas iekārtām Spānijā ir liels skaits neizskatītu pieteikumu. Tīkla jaudas ierobežojumi ierobežo atjaunīgo energoresursu turpmāku integrāciju elektrotīklā. Spānija ir viena no valstīm, kurā ir vislielākais viedo skaitītāju īpatsvars, taču būtu vajadzīgas papildu investīcijas tīkla infrastruktūrā un uzkrāšanā, lai integrētu papildu atjaunīgo elektroenerģiju. Pasākumi atjaunīgās enerģijas izmantošanas paātrināšanai varētu ietvert atļauju piešķiršanas procedūru turpmāku racionalizēšanu un digitalizāciju, tīkla jaudas ātrāku piešķiršanu projektiem un atbalstu iestāžu veiktajam atļauju apstrādes darbam, nodrošinot atbilstošas prasmes un personālu minētajās iestādēs, kā arī uzlabojot koordināciju starp visiem pārvaldes līmeņiem. Turklāt Spānijas pārrobežu elektrotīklu starpsavienojumu līmenis 2022. gadā (5,4 %) joprojām ir ievērojami zemāks par starpsavienojumu mērķrādītājiem 2020. gadam (10 %) un 2030. gadam (15 %).

- (32) Dabaszgāzes patēriņš Spānijā laikposmā no 2022. gada augusta līdz 2023. gada martam samazinājās par 10,8 % ¹⁷ salīdzinājumā ar vidējo gāzes patēriņu tajā pašā periodā iepriekšējos piecos gados, pārsniedzot samazinājuma mērķrādītāju 7 %, kas noteikts Padomes Regulā (ES) 2022/1369 ¹⁸. Spānija tiek mudināta turpināt centienus uz laiku samazināt gāzes pieprasījumu līdz 2024. gada 31. martam, ievērojot Padomes Regulu (ES) 2023/706 ¹⁹. Turpmākas investīcijas energoefektīvos mājokļos palīdzētu mazināt problēmas saistībā ar mājokļu pieejamību cenas ziņā. Ievērojamais pirktspējas zudums, pastāvīgais īres cenu pieaugums un lielāki hipotekārie maksājumi ir saasinājuši mājokļu pieejamības problēmas, jo īpaši neaizsargātām māsjsaimniecībām. Cenas ziņā pieejamu un sociālo mājokļu piedāvājums joprojām ir ierobežots un ir ievērojami mazāks par Savienības vidējo rādītāju. Pašreizējā Spānijas nacionālajā enerģētikas un klimata plānā ir paredzēts līdz 2030. gadam panākt 1,2 miljonu dzīvojamo ēku renovāciju, un atvērēšanas un noturības plāns aptver aptuveni trešdaļu no tām. Papildu energoefektīvu mājokļu nodrošināšana apgabalos, kuros to izteikti trūkst un ir saspringti tirgi, tostarp ar renovācijas un elektrifikācijas palīdzību, var palīdzēt ierobežot enerģijas patēriņu un īstenot zaļo pārkārtošanos, kā arī atbalstīt neaizsargātas māsjsaimniecības, kuras ir vairāk pakļautas enerģētiskajai nabadzībai. Mērķorientēti sociālie un cenas ziņā pieejami īres mājokļi, kas tiek nodrošināti sadarbībā ar privāto sektoru, var palīdzēt ierobežot fiskālo ietekmi.

¹⁷ Samazinājums par 10,8 % ietver dabaszgāzes patēriņu elektroenerģijas ražošanai Spānijā, kas tika eksportēta uz kaimiņos esošu dalībvalsti.

¹⁸ Spānijai ir piešķirta atkāpe, tāpēc tās mērķrādītājs ir 7 %, nevis 15 %, ja notiek obligāta pieprasījuma samazināšana Savienības trauksmes gadījumā saskaņā ar 5. panta 7. punktu Padomes Regulā (ES) 2022/1369 (2022. gada 5. augusts) par koordinētiem gāzes pieprasījuma samazināšanas pasākumiem (OV L 206, 8.8.2022., 1. lpp.).

¹⁹ Padomes Regula (ES) 2023/706 (2023. gada 30. marts), ar ko groza Regulu (ES) 2022/1369 attiecībā uz pieprasījuma samazināšanas perioda pagarināšanu gāzes pieprasījuma samazināšanas pasākumiem un ziņošanas par to īstenošanu un īstenošanas uzraudzības stiprināšanu (OV L 93, 31.3.2023., 1. lpp.).

- (33) Transports joprojām lielā mērā ir atkarīgs no šķidrās degvielas. Šī nozare rada lielu daļu siltumnīcefekta gāzu emisiju un arī veicina gaisa piesārņojumu, kas pārsniedz Savienības vidējo rādītāju. Nepietiekama infrastruktūra un piekļuve sabiedriskajam transportam joprojām rada bažas lauku apvidos. Gan piedāvājuma, gan pieprasījuma ziņā elektromobilitāte nav pietiekami izvēsta. Ātrgaitas dzelzceļa pamattīkla, tostarp pārrobežu, izveides pabeigšana līdz 2030. gadam paātrinās pārkārtošanos uz klimatneitralitāti un padarīs transportu mazāk atkarīgu no fosilajām degvielām. Atveseļošanas un noturības plānā iekļautie pasākumi var pārveidot pilsētu un metropoles transportu un stiprināt Eiropas transporta tīklu, palīdzot nozarē ieviest digitalizāciju un jaunas tehnoloģijas.
- (34) Darbaspēka un prasmju trūkums nozarēs un profesijās, kas ir svarīgas zaļās pārkārtošanās īstenošanai, tostarp neto nulles emisiju tehnoloģiju ražošanā, ieviešanā un uzturēšanā, rada šķēršļus pārejā uz klimatneitrālu ekonomiku. Lai mazinātu prasmju nepietiekamību un veicinātu darba ņēmēju iekļautību un pārorientēšanu, būtiskas ir kvalitatīvas izglītības un mācību sistēmas, kas reaģē uz mainīgajām darba tirgus vajadzībām, un mērķtiecīgi profesionālās pilnveides un pārkvalifikācijas pasākumi. Lai atraisītu neizmantoto darbaspēka potenciālu, minētajiem pasākumiem ir jābūt pieejamiem, jo īpaši privātpersonām un tajās nozarēs un reģionos, kurus visvairāk skar zaļā pārkārtošanās. 2022. gadā Spānijā tika ziņots par darbaspēka nepietiekamību vairākās profesijās, kurās zaļās pārkārtošanās īstenošanai bija vajadzīgas īpašas prasmes vai zināšanas, piemēram, elektronikas inženieriem.
- (35) Padome ir izskatījusi 2023. gada stabilitātes programmu, ņemot vērā Komisijas veikto novērtējumu, un tās atzinums ²⁰ ir atspoguļots 1. ieteikumā.

²⁰ Atbilstīgi Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 2. punktam.

- (36) Ņemot vērā ciešās savstarpējās saiknes starp eurozonas dalībvalstu tautsaimniecībām un to kolektīvo devumu ekonomiskās un monetārās savienības darbībā, Padome eurozonas dalībvalstīm ieteica rīkoties, tostarp, izmantojot atveseļošanas un noturības plānus, lai
- i) 2023. gadā saglabātu parāda atmaksājamību un atturētos no kopējā pieprasījuma visaptverošas stimulēšanas, veidotu labāk mērķorientētus fiskālos pasākumus augsto enerģijas cenu ietekmes mazināšanai un apsvērtu piemērotus veidus, kā samazināt atbalstu, mazinoties enerģijas cenu radītajam spiedienam; ii) uzturētu augstu publisko investīciju līmeni un veicinātu privātās investīcijas zaļās un digitālās pārkārtošanās atbalstam; iii) atbalstītu algu attīstību tādā veidā, lai mazinātu pirktspējas zudumu, vienlaikus ierobežojot otreizējo ietekmi uz inflāciju, turpinātu uzlabot aktīva darba tirgus politiku un novērstu prasmju trūkumu; iv) uzlabotu uzņēmējdarbības vidi un nodrošinātu, ka enerģijas atbalsts uzņēmumiem ir izmaksu ziņā efektīvs, īslaicīgs un orientēts uz dzīvotspējīgiem uzņēmumiem un ka tas saglabā stimulus zaļās pārkārtošanās realizēšanai; un v) saglabātu makrofinansiālo stabilitāti un uzraudzītu riskus, vienlaikus turpinot darbu pie banku savienības izveides pabeigšanas. 1., 2., un 3. ieteikuma īstenošana Spānijai palīdzēs īstenot 2023. gada ieteikumā par eurozonu izklāstīto pirmo, otro un trešo ieteikumu.
- (37) Padome ir izskatījusi 2023. gada valsts reformu programmu un 2023. gada stabilitātes programmu, ņemot vērā Komisijas sagatavoto padziļināto pārskatu un novērtējumu. Padomes ieteikumi saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 6. pantu ir atspoguļoti
1. ieteikumā. 1. ieteikumā minētā politika palīdzēs novērst neaizsargātību, kas saistīta ar lielu valdības parādu. 2. ieteikums palīdz īstenot 1. ieteikumu. 1. ieteikumā minētā politika palīdz gan novērst nelīdzsvarotību, gan īstenot 2023. gada ieteikumā par eurozonu izklāstītos ieteikumus atbilstoši 36. apsvērumam,

AR ŠO IESAKA Spānijai 2023. un 2024. gadā rīkoties šādi.

1. Cik drīz vien iespējams, 2023. un 2024. gadā izbeigt spēkā esošos ārkārtas enerģētikas atbalsta pasākumus, saistītos ietaupījumus izmantojot valdības budžeta deficīta samazināšanai. Ja atkal pieaugošu enerģijas cenu dēļ ir nepieciešami jauni atbalsta pasākumi vai ja esošie pasākumi ir jāturpina, nodrošināt, ka šādi atbalsta pasākumi ir orientēti uz neaizsargātu mājsaimniecību un uzņēmumu aizsardzību, ir fiskāli pieņemami un ka tie saglabā stimulus enerģijas taupīšanai.

Nodrošināt piesardzīgu fiskālo politiku, jo īpaši, ierobežojot valsts finansēto neto primāro izdevumu nominālo pieaugumu 2024. gadā līdz ne vairāk kā 2,6 % ²¹.

Saglabāt valsts finansētās publiskās investīcijas un nodrošināt mehānisma dotāciju un citu Savienības fondu efektīvu apguvi, jo īpaši, lai veicinātu zaļo un digitālo pārkārtošanos.

Laikposmā pēc 2024. gada turpināt īstenot vidēja termiņa fiskālo stratēģiju pakāpeniskai un ilgtspējīgai konsolidācijai apvienojumā ar tādām investīcijām un reformām, kas veicina lielāku ilgtspējīgu izaugsmi, lai panāktu piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli.

2. Saglabāt impulsu atveseļošanas un noturības plāna stabilai īstenošanai un pēc nesen iesniegtā papildinājuma, kurā ietverta *REPowerEU* nodaļa un papildu aizdevuma pieprasījums, ātri sākt saistīto pasākumu īstenošanu. Nodrošināt nepārtrauktu pietiekamu administratīvo spēju, ņemot vērā plānoto atveseļošanas un noturības plāna apjoma palielinājumu. Turpināt kohēzijas politikas programmu ātru īstenošanu ciešā papildināmībā un sinerģijā ar atveseļošanas un noturības plānu.

²¹ Tiek lēsts, ka tas atbilstu ikgadējam strukturālās budžeta bilances uzlabojumam vismaz 0,7 % apmērā no IKP 2024. gadā, kā aprakstīts 24. apsvērumā.

3. Samazināt atkarību no fosilajām degvielām. Paātrināt atjaunīgās enerģijas aizvien plašāku izmantošanu, tostarp vēl vairāk racionalizējot un digitalizējot atļauju piešķiršanas procedūras, atbalstot atļauju izdevēju iestāžu darbu, uzlabojot piekļuvi tīklam un investējot enerģijas uzkrāšanā, elektroenerģijas pārvadē un sadalē un pārrobežu elektroenerģijas starpsavienojumos. Palielināt sociālo un cenas ziņā pieejamu energoefektīvu mājokļu pieejamību, tostarp veicot renovāciju, paātrināt ēku elektrifikāciju un elektromobilitātes izplatību. Pastiprināt politikas centienus, kuru mērķis ir nodrošināt un apgūt zaļās pārkārtošanās procesam vajadzīgās prasmes un kompetences.

Briselē,

*Padomes vārdā –
priekšsēdētājs*
